

महाराष्ट्र विधानपरिषद

पहिले अधिवेशन, २०२२

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक १० मार्च, २०२२ / फाल्गुन १९, १९४३ (शके)

- (१) उद्योग, खनिकर्म, मराठी भाषा मंत्री
 - (२) ऊर्जा मंत्री
 - (३) इतर मागास बहुजन कल्याण,
खार जमिनी विकास, आपत्ती व्यवस्थापन,
मदत व पुनर्वसन मंत्री
 - (४) आदिवासी विकास मंत्री
 - (५) सहकार, पणन मंत्री
 - (६) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य मंत्री
- यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ३२

मालेगाव (जि.नाशिक) तालुक्यातील अतिवृष्टीग्रस्त शेतकऱ्यांच्या
नुकसान भरपाईच्या रकमेत गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(१) * ११९७० श्री.अमोल मिटकरी, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.विक्रम काळे,
श्री.सतिश चव्हाण, श्री.संजय दौंड, श्री.अरुण लाड, श्री.राजहंस सिंह, श्री.रमेश
कराड, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे,
श्री.रामदास आंबटकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील,
डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा
खुलासा करतील काय :-

(१) मालेगाव (जि.नाशिक) तालुक्यात माहे जून ते सप्टेंबर, २०२० मध्ये
झालेल्या अतिवृष्टीत पिकांच्या झालेल्या नुकसान भरपाईपोटी शेतकऱ्यांना
रुपये ४४ कोटीची आर्थिक मदत देण्यात आल्याचे दिनांक २ जानेवारी, २०२२
मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नाशिक जिल्ह्यातील मालेगांव तालुक्यात अतिवृष्टी झालेली नसतानाही शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाईची रक्कम वाटप करण्यात आली असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अतिवृष्टीच्या आर्थिक मदतीचे वाटप करतांना ज्या शेतकऱ्यांना नुकसान होऊनही मदत मिळाली नाही अशा शेतकऱ्यांनी केलेल्या तक्रारीनुसार शासनाने या प्रकरणाची चौकशी करण्यासाठी त्रिस्तरीय चौकशी समिती गठीत केली होती, हे ही खरे आहे काय तसेच चौकशी समितीने प्रशासनाला आपला अहवाल सादर केला आहे काय,

(४) असल्यास, सदर चौकशी समितीने त्या संदर्भातील कागदपत्राची पडताळणी केली असता त्यामध्ये ४४ कोटी ऐवजी ८९ कोटी रुपयांचा आर्थिक घोटाळा झाला असल्याचे समितीच्या अहवालावरून माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान आढळून आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने चौकशी समितीने आपला अहवाल तातडीने शासनास सादर करून ज्या शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत मिळाली नाही त्या शेतकऱ्यांना मदत मिळण्याबाबत तसेच सदर आर्थिक गैरव्यवहारामध्ये दोषी असणाऱ्या संबंधितांवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) खरे आहे.

(२) खरे आहे.

(३) खरे आहे.

अद्यापपर्यंत सदर समितीचा चौकशी अहवाल शासनास सादर करण्यात आलेला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५), (३) व (४) सदर प्रकरणाकरिता अपर जिल्हाधिकारी, मालेगाव यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली आहे. समितीने सादर केलेल्या प्राथमिक अहवालाच्या आधारे प्रस्तुत प्रकरणातील दोषी अधिकारी व कर्मचारी यांचेविरुद्ध प्रशासकीय कारवाई जिल्हाधिकारी, नाशिक यांच्यास्तरावर सुरु

करण्यात आली आहे. तसेच, समितीचा अंतिम अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर देय असलेल्या बाधित शेतकऱ्यांना मदत देण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये इतर मागासवर्गीयांच्या
आरक्षणाकरिता ओबीसी इम्पिरिकल डाटा जमा करण्याबाबत**

(२) * १२७३३ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गोपिचंद पडळकर, डॉ.रणजित पाटील, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.सदाशिव खोत, डॉ.परिणय फुके, श्री.सुरेश धस, श्री.प्रसाद लाड, श्री.निलय नाईक, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुनिल शिंदे, डॉ.प्रजा सातव, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये ओबीसी प्रवर्गाला आरक्षण मिळण्यासाठी "ओबीसी इम्पिरिकल डाटा" गोळा करण्याची जबाबदारी राज्य शासनाने राज्य मागासवर्ग आयोगाकडे दिली असून ओबीसी प्रवर्गाचा सामाजिक, आर्थिक व जातीनिहाय जनगणनेचा इम्पिरिकल डाटा उपलब्ध नसल्याने शासनाने प्रशासकीय यंत्रणा वापरून जातीनिहाय जनगणना करावी, यासाठी राज्य मागासवर्ग आयोगाने माहे ऑगस्ट, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनास ठराव सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील इतर मागासवर्गीय उमेदवारांसाठी राखीव असलेल्या २७ टक्के जागांवर निवडणूक घेण्यास मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक ६ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास स्थगिती दिली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यात ओबीसींना राजकीय आरक्षण दिल्याशिवाय कोणतीही निवडणूक घेऊ नये अशी मागणी विविध जिल्ह्यातील सामाजिक संघटनांनी तहसिलदार, उपविभागीय अधिकारी, जिल्हाधिकारी यांना दिलेल्या निवेदनात केली असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्य मागासवर्ग आयोगाने इम्पिरिकल डाटा गोळा करण्यासाठी मनुष्यबळ व इतर साधनसामुग्रीसाठी ४३५ कोटी रुपये निधीची मागणी माहे जुलै, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान केली असताना शासनाने ५ कोटी रुपये मंजूर केल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले असून सदरील अपुरा निधी व मनुष्यबळाची व्यवस्था नसल्याने आयोगाकडून ओबीसीची माहिती जमा करण्याचे काम सुरु करण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आयोगाला मागणीप्रमाणे मनुष्यबळ व निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत तसेच इम्पिरिकल डाटा गोळा करून अंतिम अहवाल प्राप्त होण्यासाठी किती कालावधी अपेक्षित आहे, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) प्रशासकीय यंत्रणा वापरून जाती-निहाय जनगणना करण्याबाबत राज्य मागासवर्ग आयोगाने शासनास ठराव सादर केल्याची बाब खरी नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) व (५) आयोगास स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील आरक्षणाच्या अनुषंगाने विशिष्ट कामकाजाकरिता रुपये ५ कोटी इतका निधी आकस्मिकता निधीतून उपलब्ध करून देण्यात आला. तदनंतर सन २०२१-२०२२ च्या विधानमंडळाच्या तिसऱ्या अधिवेशनात रुपये ४३५ कोटी इतकी आर्थिक तरतूद पुरवणी मागणीद्वारे मंजूर करण्यात येवून त्यातून आकस्मिकता निधीच्या रकमेची प्रतिपूर्ती करण्यात आलेली आहे. आयोगास कार्यालयीन कामकाजाकरिता रुपये ८४.१८ कोटी इतका निधी शासन निर्णय दिनांक ०३/०२/२०२२ अन्वये उपलब्ध करून देण्यात आलेला असून सदर कामकाजासाठी लागणारा अधिकचा निधी आयोगास आवश्यकतेनुसार उपलब्ध करून देण्यात येईल. बाह्यस्त्रोतयंत्रणेद्वारे कंत्राटी मनुष्यबळ घेण्यास व त्यासाठी लागणारा निधी उपलब्ध करून देण्याकरिता कार्यवाही करण्यात येत

आहे. महाराष्ट्र अध्यादेश क्र. ३ संदर्भात मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक १६/१२/२०२१ रोजी दिलेल्या निर्णयाच्या पार्श्वभूमीवर आयोगाच्या कार्यक्षेत्र शासन अधिसूचना दिनांक २७/१२/२०२१ अन्वये सुधारणा करण्यात आलेली असून त्यानुसार आयोगाचे कामकाज सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोकण किनाऱ्यावर आपत्ती व्यवस्थापन योजनेंतर्गत समुद्र धूप प्रतिबंधक बंधान्यांची निर्मिती करण्याबाबत

(३) * ११७९२ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय आपत्ती व्यवस्थापन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोकण किनाऱ्यावर येणाऱ्या चक्रीवादळाच्या पार्श्वभूमीवर आपत्ती व्यवस्थापनाच्या दृष्टीने कायमस्वरूपी उपाययोजना करण्यासंदर्भात मा.उप मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २७ मे, २०२१ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये समुद्र धूप प्रतिबंधक बंधान्यांची निर्मिती करण्यासंबंधीचा निर्णय घेण्यात आला असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, समुद्र धूप प्रतिबंधक बंधारा बांधण्यासाठी लागणाऱ्या निधिची तरतूद करण्यासाठीचा प्रस्ताव सन २०२१-२०२२ अर्थसंकल्पामध्ये समाविष्ट करण्याबाबत मा.उप मुख्यमंत्री यांनी सूचना दिल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, समुद्र धूप प्रतिबंधक बंधारा बांधणे व त्या अंतर्गत असलेली कामे सन २०२१-२०२२ च्या अर्थसंकल्पामध्ये समाविष्ट करण्याबाबतच्या प्रस्तावाची नस्ती विभागीय कार्यालयामार्फत संबंधित विभागाला सादर केली असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, अनेक महिने सदर प्रस्ताव शासनाकडे प्रलंबित असल्यामुळे बंधारा उभारण्याच्या कामामध्ये दिरंगाई होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोकण किनाऱ्यावर आदळणाऱ्या चक्रीवादळाच्या पार्श्वभूमीवर आपती व्यवस्थापनाच्या दृष्टीने कायमस्वरूपी उपाययोजना करण्यासाठी समुद्र धूपप्रतिबंधक बंधाऱ्यांची तातडीने निर्मिती करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३), (४) व (५) कोकण आपती सौम्यकरण प्रकल्प राबवण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतला असून त्यासाठी एकूण रुपये ३२०० कोटी ४ वर्षांच्या कालावधीमध्ये खर्च करावयाचे आहे. यामधून कोकणात येणाऱ्या नैसर्गिक आपतीमुळे जिवितहानी शून्यावर आणणे, आपतीमुळे सर्वसामान्य जन जीवन कमीतकमी विस्कळीत व्हावे, तसेच वित्तीय हानीचे प्रमाण कमीत कमी करण्यासाठी कायमस्वरूपी उपाययोजना करण्याचे उद्दिष्ट निर्धारित करण्यात आले असून ०६ उपाययोजना करण्यात येणार आहेत. त्यात धूप प्रतिबंधात्मक बांधारे बांधणे या उपाययोजनेचा समावेश आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

धनगर समाजाला आरक्षणाचा लाभ देण्याबाबत

(४) * १९८४७ श्री.सदाशिव खोत, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.महादेव जानकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.सुरेश धस, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.रणजित पाटील, श्री.निलय नाईक, श्री.रमेशदादा पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रवीण दटके : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धनगर समाजाला आरक्षण मिळावे व ते कायद्याच्या कसोटीवर टिकावे याबाबत अभ्यास करण्याचे काम "टिस" या संस्थेला देण्यात आले असून त्यानुषंगाने सदर संस्थेने शासनास अहवाल सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, धनगर समाजाच्या अनुसूचित जातीच्या निकषांबाबत अद्यापही मा.महाधिवक्ता यांचे अभिप्राय प्राप्त झाले नसून महाधिवक्ता यांचे अभिमत घेवून आरक्षणाचा निर्णय होईपर्यंत आदिवासी विकास विभागामार्फत सुरु असलेल्या अनुसूचित जातीसाठीच्या योजनांचा लाभ धनगर समाजातील बांधवाना लागू करण्याचा निर्णय घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सन २०१९-२०२० मध्ये आदिवासी समाजाच्या विकासासाठी ज्या योजना राबविल्या जातात त्याच धर्तीवर धनगर समाजाच्या विकासासाठी २२ योजना राबविण्यासाठी रुपये १०० कोटी एवढा निधी घोषित करण्यात आला होता. त्यानुषंगाने २२२५६८२१ व २२२५६८३७ या दोन लेखा शिर्षाखालील प्रत्येकी २५० कोटी प्रमाणे रुपये ५०० कोटी अशी तरतूद केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर योजनांसाठी सन २०१९-२०२० या वित्तीय वर्षासाठी ५०० कोटी, सन २०२०-२०२१ या वर्षासाठी रुपये ५१५०.०४ लक्ष एवढी अर्थसंकल्पात तरतूद केली असली तरीही उक्त तरतूदीपैकी ४९.५० लक्ष इतका निधी वितरित केला तसेच सन २०२१-२०२२ या वित्तीय वर्षात रुपये ८५ कोटी ३ हजार इतकी तरतूद करूनही अद्याप वितरित करण्यात आली नसल्यामुळे धनगर समाजास आदिवासी विकास समाजाप्रमाणे देण्यात येणाऱ्या २२ योजनांच्या लाभापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने धनगर समाजास आरक्षण देण्याबाबत तसेच आदिवासी समाजाप्रमाणे देण्यात येणाऱ्या २२ योजनांचा लाभ धनगर समाजास मिळणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) होय.

(२) होय.

(३) होय.

शासन निर्णय दिनांक ०७ ऑगस्ट, २०१९ अन्वये, आदिवासी विकास विभागाच्या धर्तीवर, भज-क प्रवर्गातील धनगर समाजासाठी १३ योजना राबविण्याचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

(४) सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षात रुपये ८५ कोटी ३ हजार इतकी तरतूद अर्थसंकल्पित करण्यात आलेली आहे. सदर योजनेतर्गत असलेल्या धनगर समाजाच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमांच्या नामांकित निवासी शाळेत प्रवेश देण्यासंबंधी ५,५०० इतक्या विद्यार्थी संख्येस सन २०२१-२०२२ या शैक्षणिक वर्षात मान्यता देण्यात आली आहे.

तसेच, धनगर समाजातील बांधवाना १०,००० घरे बांधून देणेबाबतच्या योजनेतर्गत निधी वितरणाबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

तसेच, इतर योजनांबाबत सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांच्याकडून प्रस्ताव सादर करण्यास्तव कार्यवाही चालू आहे.

(५) मा.मंत्रिमंडळ उपसमितीने दिलेल्या निर्देशानुसार "टिस" या संस्थेने दिलेला अहवाल मा.महाधिवक्ता यांच्याकडे अभिप्रायार्थ सादर करण्यात आलेला आहे. अभिप्राय अदयाप अप्राप्त आहेत.

शासननिर्णय दिनांक ०७ ऑगस्ट, २०१९ अन्वये, आदिवासी विकास विभागाच्या धर्तीवर, भज-क प्रवर्गातील धनगर समाजासाठी १३ योजना राबविण्याचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

बोधीवृक्ष शिक्षण व बहुउद्देशीय संस्था, शेगाव (जि.बुलढाणा) शाळेच्या हस्तांतरणाबाबत

(५) * १२७४६ डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सामाजिक न्याय विभागाच्या दिनांक २९ ऑक्टोबर, २०२० रोजीच्या शासन निर्णयानुसार एकूण ८ केंद्रिय आश्रमशाळांना मान्यता दिली असून सामाजिक न्याय विभागाने सादर केलेल्या प्रस्तावामध्ये बोधीवृक्ष शिक्षण व बहुउद्देशीय संस्था, शेगाव (जि.बुलढाणा) या संस्थेच्या दोन शाळांना मान्यता देण्यात आली असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, बोधीवृक्ष शिक्षण व बहुउद्देशीय संस्था, शेगाव (जि.बुलढाणा) ही संस्था नियमबाह्य पध्दतीने कै.बाजीराव पाटील वाचनालय ताकविकी (जि.उस्मानाबाद) या संस्थेला हस्तांतरित करण्यात आली असून सदर शाळेच्या हस्तांतरणाबाबतची चौकशी आयुक्त, समाज कल्याण विभाग यांचेमार्फत करून संबंधितांवर गुन्हे दाखल करण्यात यावे अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शाळा हस्तांतरणाबाबत दोषी असणाऱ्या संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) नाही. दिनांक २९ ऑक्टोबर, २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये एकूण ८ आश्रमशाळांना मान्यता देण्यात आली असून यामध्ये बोधीवृक्ष शिक्षण व बहुउद्देशीय संस्था शेगाव (जि.बुलढाणा) संचलित एका आश्रमशाळेचा समावेश आहे.

(२) नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाज्योती संस्थेला निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

- (६) * ११८१७ श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.सदाशिव खोत : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) बार्टीच्या धर्तीवर स्थापन झालेल्या सारथी संस्थेमार्फत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाते परंतु, महाज्योती संस्थेकडून स्थापनेच्या दिनांकापासून संशोधक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली गेली नसल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, बार्टी व सारथी या दोन्ही संस्थांना ज्याप्रमाणे निधी उपलब्ध करून दिला जातो त्याचप्रमाणे महाज्योती संस्थेतील एम.फील. व पीएच.डी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनाही प्रवेश नोंदणी दिनांकापासून अधिछात्रवृत्ती निधी उपलब्ध करून देण्याबाबतची मागणी विद्यार्थ्यांकडून होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने महाज्योतीला निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत व विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात DBT पध्दतीने अधिछात्रवृत्ती जमा करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नवी मुंबई महानगरपालिकेच्या हद्दीतील तुर्भे एमआयडीसी येथील नैसर्गिक नाल्यालगतच्या सपाटीकरणाचे काम बंद करण्याबाबत

(७) * १२११४ श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवी मुंबई महानगरपालिका हद्दीतील तुर्भे एमआयडीसीतील इलेक्ट्रॉनिक्स झोन समोरील रस्त्याच्या बाजूला असलेल्या नैसर्गिक नाल्यालगत गेल्या काही दिवसांपासून मोठ्या प्रमाणात मातीचा भराव टाकून सपाटीकरण करण्याचे काम सुरु असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर भरावामुळे संपूर्ण नाला बुजवला जात असून औद्योगिक वसाहतीतील कंपन्यांचे दूषित सांडपाणी तसेच पावसाळ्यात डोंगरावरून वाहून येणारे पाणी परिसरातील कारखान्यात व रस्त्यावर साचून वित्त व जीवित हानी होण्याची शक्यता निर्माण झाली असल्याने सदरहू काम बंद करण्याची मागणी तेथील स्थानिकांनी एमआयडीसीकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) हे अंशतः खरे आहे.

महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाने दिनांक १६/११/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये टी.टी.सी. औद्योगिक क्षेत्रातील इलेक्ट्रॉनिक झोन समोरील २४०० चौ.मी. मोकळ्या जागेचे वाटप, मे.इन्फ्राटेक काँक्रीट सोल्युशन यांना ५ वर्षे कालावधीकरिता वृक्ष लागवड/ सुशोभिकरण यासाठी करण्यात आले आहे. सदर भुखंडाचा ताबा मऔवि महामंडळाने मे. इन्फ्राटेक काँक्रीट सोल्युशन यांना दिनांक ०३/१२/२०२१ रोजी दिला आहे. या जागेवर नैसर्गिक नाला अबाधित राखून वृक्षारोपण व सुशोभिकरण करण्यासाठी मातीचा भराव टाकून सपाटीकरण करण्याचे काम मे.इन्फ्राटेक काँक्रीट सोल्युशन यांनी सुरु केले आहे.

(२) व (३) होय, हे खरे आहे.

स्थानिक ग्रामस्थ श्री.नामदेव धर्मा डाऊरकर यांनी दिनांक ३०/१२/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये मऔवि महामंडळाच्या स्थानिक कार्यालयास, मातीचा भराव टाकून सपाटीकरणाच्या कामाला स्थगिती देणेबाबत विनंती केली आहे.

तथापि, सदर जागेवर वृक्ष लागवड, बागबगीचा विकसित करताना तेथील नैसर्गिक नाल्याची रुंदी कमी होणार नाही व पावसाचे पाणी नाल्यातून वाहताना अडचण होणार नाही. तसेच सदर जागेवर भराव टाकताना भरावाची पातळी बाजूच्या रस्त्यापेक्षा कमी ठेवण्यात येणार आहे. जेणेकरून पावसाचे पाणी नाल्यापर्यंत पोहचण्यास अडचण निर्माण होणार नाही.

म.औ.वि. महामंडळाकडून सन-२००४ मध्ये टिटिसी औद्योगिक क्षेत्रातील रस्ते व नाले देखभाल व दुरुस्तीकरिता नवी मुंबई महानगरपालिकेस हस्तांतरीत करण्यात आले आहेत. त्याअनुषंगाने मऔवि महामंडळाच्या दिनांक ३१/१२/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये नैसर्गिक नाल्याच्या रुंदीनुसार किती जागा सोडून वृक्ष लागवड व बागबगीचा लावण्यात यावा, याबाबत नवी मुंबई महानगरपालिकेकडे विचारणा करण्यात आली आहे. त्याअनुषंगाने पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सेलू (जि.परभणी) कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या गाळे
विक्रीमधील गैरव्यवहाराबाबत**

- (८) * १२०६५ श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) सेलू (जि.परभणी) कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या गाळे विक्रीमध्ये विविध नियमांचा भंग केल्याप्रकरणी परभणी येथील स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी लेखी निवेदन मा.प्रधान सचिव, सहकार विभाग यांना माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर गाळे लिलाव/ विक्री प्रकरणी झालेला नियमभंग व गैरप्रकारांची मुददेनिहाय चौकशी करण्याबाबत मा.प्रधान सचिव, सहकार विभाग यांच्या स्तरावरून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सेलू (जि.परभणी) कृषी उत्पन्न बाजार समितीमधील गाळे विक्री प्रकरणांमध्ये दोषी असणाऱ्या संबंधितांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) व (२) हे खरे आहे.

स्थानिक प्रतिनिधी यांच्या निवेदनाच्या अनुषंगाने जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, परभणी यांनी विशेष लेखा परिक्षक वर्ग-२, सहकारी संस्था (फिरते पथक) परभणी यांना दिनांक ०३/०१/२०२२ व दिनांक १४/०१/२०२२ अन्वये सविस्तर चौकशी करण्यासाठी प्राधिकृत केले आहे.

(३) विशेष लेखा परिक्षक वर्ग-२, सहकारी संस्था (फिरते पथक) परभणी यांचा चौकशी अहवाल अद्यापपर्यंत अप्राप्त आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सामाजिक न्याय विभागातील अनुसूचित जातीच्या निवासी शाळेतील
शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग
लागू करणेबाबत**

(९) * १२५७१ श्री.किरण सरनाईक : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सामाजिक न्याय विभागातील अनुसूचित जातीच्या निवासी शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग लागू करणेबाबत कोणतीच कार्यवाही न झाल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सामाजिक न्याय विभागांतर्गत अनुसूचित जातीच्या निवासी शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग लागू करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) हे खरे नाही.

प्रस्तुत विषयाच्या अनुषंगाने शासनस्तरावर कार्यवाही सुरू आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांकरिता तसेच महिलांसाठी
जिल्हानिहाय वसतिगृहे उभारण्याबाबत**

(१०) * १२०५५ श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुनिल शिंदे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात इतर मागासवर्ग, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी जिल्हानिहाय वसतिगृहे सुरू करणे तसेच ज्ञानज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या नावाने ७२ महिला वसतिगृहे उभारण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी ३६ वसतिगृहे सुरु करण्यासाठी दिनांक ३० जानेवारी, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार मान्यता दिली आहे, तसेच दिनांक २२ ऑगस्ट, २०१९ च्या शासन निर्णयानुसार नागपूर, अहमदनगर, वाशिम आणि यवतमाळ येथे वसतिगृह सुरु करण्याबाबत प्रशासकीय मान्यताही देण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, महिलांसाठी सुरु करण्यात आलेल्या वसतिगृहात एनडीए व स्पर्धा पूर्व परीक्षा निवासी प्रशिक्षण घेण्याची व्यवस्था करण्याबाबत इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाने निधी उपलब्धतेच्या आराखड्यास मंजूरी देण्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) असल्यास, जिल्हानिहाय किती वसतिगृहे सुरु करण्यात आली आहेत तसेच घोषणा केलेल्या व प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या एकाही वसतिगृहाचे बांधकाम न झाल्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेट्टीवार : (१), (२), (३), (४) व (५) केंद्र शासनाच्या बाबू जगजीवनराम छात्र आवास योजनेतून मिळणाऱ्या अर्थसहाय्यातून राज्यातील इतर मागासवर्गातील मॅट्रीकोत्तर शिक्षण घेणाऱ्या मुलांसाठी १८ व मुलींसाठी १८ अशी एकूण ३६ वसतिगृहे सुरु करण्याबाबत शासन निर्णय, क्रमांक-इमाव-२०१६/ प्र.क्र.५८/ विजाभज-१, दिनांक ३०/०१/२०१९ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे. सदर योजनेतर्गत वसतिगृहांसाठी शासकीय जमीन उपलब्ध झालेल्या नागपूर, अहमदनगर, वाशिम व यवतमाळ या जिल्ह्यांचे प्रस्ताव केंद्र शासनास मान्यतेसाठी पाठविण्यात आले असून केंद्र शासनाने उपस्थित केलेल्या त्रुटींची पुर्तता करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

राज्यातील विशेषतः सांगली जिल्ह्यातील सावकारांकडून शेतकऱ्यांचे शोषण होत असल्याबाबत

(११) * १२५३० डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अभिजित वंजारी, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.सदाशिव खोत, श्री.गोपिचंद पडळकर : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील बेकायदेशीर वा अवैध सावकारीला प्रतिबंध घालण्यासाठी महाराष्ट्र सावकारी कायदा लागू करण्यात आला असून विनापरवाना सावकारी करणाऱ्यास पाच वर्षांपर्यंतची कैद किंवा पन्नास हजार रुपयांपर्यंत दंडाची शिक्षा आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सांगली जिल्ह्यासह राज्यात अनेक ठिकाणी अवैध सावकारांकडून शेतकऱ्यांचे शोषण होत असून गत आठ वर्षांपासून एकाही सावकारावर कारवाई झाली नसल्याचे तसेच बालेवाडी (जि.पुणे) येथे बेकायदेशीर सावकारी प्रकरणी दोघांना अटक केली असल्याचेही माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने अवैध सावकारीला प्रतिबंध घालण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) होय.

(२) व (३) सांगली जिल्ह्यामध्ये सावकारी कायदा अंमलात आल्यापासून अवैध सावकारीसंदर्भात प्राप्त २४ तक्रारींपैकी १७ प्रकरणे निकाली निघाली आहेत व ७ प्रकरणांमध्ये सुनावणी चालू आहे. निकाली काढण्यात आलेल्या प्रकरणांपैकी ३ प्रकरणांमध्ये सावकारांचे परवाने रद्द करण्यात आले आहेत, २ प्रकरणांमध्ये गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत, २ प्रकरणांमध्ये मालमत्ता परत करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत तसेच १० प्रकरणांमध्ये बेकायदेशीर बाब आढळून आली नसल्याने सदर अर्ज फेटाळण्यात आले आहेत.

तसेच बालेवाडी, जि.पुणे येथे तक्रारदार श्री.स्वप्नील बालवडकर यांनी दिनांक २८/१२/२०२१ रोजी दोन व्यक्तींविरुद्ध बेकायदा सावकारी करत असलेबाबत महाराष्ट्र सावकारी (नियमन) अधिनियम, २०१४ मधील तरतूदीन्वये चतुश्रुंगी पोलीस स्टेशन येथे गुन्हा क्र. ०५५७/२०२१ दाखल केला असून दोघांना अटक करण्यात आली आहे. पुढील तपास संबंधित पोलीस स्टेशनमार्फत सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कन्व्हेशन सेंटरचे
काम जलद गतीने करण्याबाबत**

(१२) * १२५५८ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथील कामठी मार्गावरील लाल गोडाऊन येथे तयार होत असलेल्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कन्व्हेशन सेंटरचे काम संथगतीने सुरु असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नागपूर शहर स्मार्ट सिटी होण्याच्यादृष्टीने वाटचाल करित असल्यामुळे शहरात एक आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे कन्व्हेशन सेंटर व्हावे अशी नागरिकांची मागणी आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्याअनुषंगाने नागपूर येथील कामठी मार्गावरील लाल गोडाऊन येथे तयार होत असलेल्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कन्व्हेशन सेंटरचे काम जलद गतीने होण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) सदर प्रकल्पासाठी मंजूर केलेला संपूर्ण निधी वितरीत करण्यात आला असून सदर प्रकल्पाचे बांधकाम पूर्ण झाले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे सालेगाव (ता.लोहारा, जि.उस्मानाबाद) येथे महाराष्ट्र राज्य
विद्युत मंडळाने ३३ के.व्ही. सबस्टेशन उभारण्याबाबत**

(१३) * ११८०२ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे सालेगाव (ता.लोहारा, जि.उस्मानाबाद) या परिसरातील विजेची मागणी लक्षात घेता महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने या ठिकाणी ३३ के.व्ही. सबस्टेशनला ५ वर्षांपूर्वी मंजूरी दिली असून, सदर सबस्टेशन उभारणीसाठी विद्युत मंडळाने जमीन खरेदी करून जमिनीचा ताबाही घेतला असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या सबस्टेशनची उभारणी झाल्यास किमान १० गावातील शेतकऱ्यांना सुरळीत वीज पुरवठा होण्यास मदत होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या ३३ के.व्ही. सबस्टेशन उभारणीसाठी आर्थिक तरतूद उपलब्ध होण्यासाठी वरिष्ठ कार्यालयाकडे प्रस्ताव ३ वर्षांपासून प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मौजे सालेगाव (ता.लोहारा, जि.उस्मानाबाद) या ठिकाणी ३३ के.व्ही. सबस्टेशन उभारणीसाठी निधी उपलब्ध व्हावा, यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) होय, हे खरे आहे.

लातूर परिमंडळातील उस्मानाबाद मंडळातील मौजे सुपतगाव (ता.लोहारा, जि.उस्मानाबाद) येथे ३३/११ के.व्ही. ५ एम.व्ही.ए. क्षमतेचे उपकेंद्र पायाभूत उभारणी-२ या योजनेतर्गत मंजूर झाले होते. परंतु तांत्रिक व भौगोलिकदृष्ट्या सदर उपकेंद्र सुसाध्य नसल्यामुळे सुपतगाव पासून अंदाजे ५ कि.मी. अंतरावरील सालेगाव येथील ६० गुंठे जागा दोन्ही ठिकाणची भारकेंद्र एकच असल्यामुळे ताब्यात घेण्यात आली. या सर्व प्रक्रियेमध्ये जागा ताब्यात घेण्यात उशीर झाल्यामुळे व पायाभूत उभारणी-२ या योजनेचा कालावधी संपल्यामुळे नवीन उपकेंद्राचे काम होऊ शकले नाही.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) मौजे सालेगाव (ता.लोहारा, जि.उस्मानाबाद) येथे नवीन ३३/११ के.व्ही. ५ एमव्हीए क्षमतेच्या उपकेंद्र उभारणीच्या तांत्रिक प्रस्तावाचा समावेश RDSS (वितरण क्षेत्र सुधारणा योजना) योजनेंतर्गत करण्यात आला आहे. सदर प्रस्तावाची तांत्रिक सुसाध्यता पडताळणीची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर निधीच्या उपलब्धतेनुसार नियमानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विशेषतः नागपूर व बीड जिल्ह्यातील आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना शासनाच्या विविध योजनांचा लाभ मिळण्याबाबत

(१४) * ११९२० श्री.विनायकराव मेटे, श्री.अमोल मिटकरी, श्री.विक्रम काळे, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेश कराड, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.महादेव जानकर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या रोखण्यासाठी आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना ४ लाख रुपयांची आर्थिक मदत देण्याची योजना शासनाने जाहीर केली आहे काय तसेच आतापर्यंत किती जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना ४ लाख रुपयाची आर्थिक मदत प्रत्यक्षात देण्यात आली, उर्वरित शेतकऱ्यांना मदत देण्याच्या कार्यवाहीची सद्यःस्थिती काय आहे,

(२) असल्यास, राज्यातील २५०० शेतकऱ्यांनी माहे जानेवारी ते नोव्हेंबर, २०२१ या कालावधीत आत्महत्या केल्या असून महादुला (ता.जि.नागपूर) येथील दोन आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना तसेच बीड जिल्ह्यातील ५२ आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांना अद्यापही आर्थिक मदत किंवा शासनाच्या कोणत्याही योजनांचा लाभ मिळाला नसल्याचेही माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शेतकऱ्यांच्या सर्वाधिक आत्महत्या विदर्भातील असून, आत्महत्या रोखण्यासाठी शासनाकडून विशेष पॅकेज, अनुदानावरील निविष्ठा वाटप, फळ लागवड, कर्जमाफी, शेतीपुरक व्यवसायासाठी अनुदान, कै.वसंतराव नाईक शेतकरी स्वावलंबन मिशन इत्यादी योजना राबविण्यात येतात, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शेतकरी आत्महत्या थांबविण्याकरिता शेतकऱ्यांना स्वावलंबी बनविणे आवश्यक असून याकरिता शासनाने स्वतंत्र विधेयक सादर करून त्यानुषंगाने शेतकरी हिताच्या योजनाची अंमलबजावणी व्हावी अशी मागणी आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शेतकरी आत्महत्या रोखण्याकरिता तसेच आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत व विविध योजनांचा लाभ मिळवून देण्याकरिता कोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहेत,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) नाही, अशा प्रकारची योजना अद्यापपर्यंत जाहीर करण्यात आलेली नाही.

(२) अंशतः खरे आहे.

माहे जानेवारी ते नोव्हेंबर, २०२१ या कालावधीत राज्यात शेतकरी आत्महत्यांची एकूण २४८९ प्रकरणे आढळून आली असून त्यापैकी १२०७ प्रकरणे जिल्हास्तरीय समितीने पात्र ठरविली आहेत. एकूण ६०६ प्रकरणे जिल्हास्तरीय समितीने अपात्र ठरविली असून ६७६ प्रकरणे चौकशीसाठी प्रलंबित आहेत. पात्र १२०७ प्रकरणी आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना शासन निर्णय दिनांक २३/०१/२००६ अन्वये प्रत्येकी रुपये १ लक्ष एवढी मदत देण्यात आली आहे.

महादुला, ता.रामटेक, जि.नागपूर येथील श्री.अश्विन मारुतराव काठोके व श्री.रामेश्वर शिवचरण केडेकर या दोन शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे आढळून आले. त्यापैकी श्री.काठोके यांचे प्रकरण दिनांक ४/०३/२०२१ च्या बैठकीत जिल्हास्तरीय समितीने अपात्र ठरविले असून श्री.केडेकर यांचे प्रकरण

दिनांक २३/०२/२०२२ रोजी झालेल्या जिल्हास्तरीय समितीच्या बैठकीत पात्र ठरविण्यात आले आहे. पात्र प्रकरणी रुपये १ लक्ष एवढी मदत देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

बीड जिल्ह्यात माहे जानेवारी ते नोव्हेंबर, २०२१ या कालावधीत एकूण १८५ शेतकरी आत्महत्यांची प्रकरणे आढळून आली असून त्यापैकी १३९ प्रकरणे जिल्हास्तरीय समितीने पात्र ठरविली आहेत. एकूण ३० प्रकरणे जिल्हास्तरीय समितीने अपात्र ठरविली असून १६ प्रकरणे चौकशीसाठी प्रलंबित आहेत.

(३) हे खरे आहे.

(४) हे खरे नाही.

(५) शेतकरी आत्महत्या रोखण्यासाठी प्रामुख्याने खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येत आहेत :-

१. शेतकऱ्यांना समुपदेशनाची व प्रबोधनाची आवश्यकता विचारात घेऊन विविध उपाययोजना
२. विशेष मदतीच्या कार्यक्रमांतर्गत शेतकऱ्यांच्या विकासासाठी "कृषी समृद्धी" योजनेच्या अनुषंगाने विविध विभागांकडून उपाययोजना करण्यात आल्या.
३. शेतकऱ्यांना अन्न सुरक्षा, आरोग्य सेवा, शेती विकासाचे कार्यक्रम राबविणे व त्यांच्या मुलांना मोफत शिक्षणाची योजना यांच्या अंमलबजावणीला गती देणे यासाठी कै. वसंतराव नाईक शेती स्वावलंबन मिशनची पुनर्रचना करण्यात आली आहे.
४. शेतमालाला हमीभाव, PM-KISAN सारख्या योजनांमार्फत शेतकऱ्यांवरील ताण कमी करण्याचा प्रयत्न करण्यात येत आहे. तसेच महात्मा जोतीराव फुले शेतकरी कर्जमुक्ती योजना राबविण्यात आली.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील अभिमत व खाजगी विद्यापीठांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या
मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती मिळण्याबाबत**

(१५) * १२६२१ श्री.प्रवीण दटके, श्री.नागोराव गाणार, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे :
सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अभिमत आणि खाजगी विद्यापीठात व्यावसायिक शिक्षण घेणारे हजारो मागासवर्गीय विद्यार्थी कोविड काळात फ्रीशिप पासून वंचित असून, मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती योजना सुरु असूनही, प्रतिपूर्ती मिळाली नसल्याची बाब माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली असून, सामाजिक न्याय विभागाने शासन निर्णय जारी करत सदर योजना अभिमत आणि खाजगी विद्यापीठात लागू राहणार नसल्याचेही स्पष्ट केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत राज्य शासनाच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाद्वारे दिनांक १४ ऑक्टोबर, २०२१ व दिनांक ७ डिसेंबर, २०२१ रोजी दोन समितींची घोषणा करून १५ दिवसात अहवाल सादर करावा, असे निर्देश दिले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त दोन्ही समितीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला आहे काय, असल्यास सदर अहवालावर उच्च तंत्र शिक्षण विभागाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) असल्यास, मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी फ्रीशिप सुरु करण्यात यावी अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी माहे डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यादरम्यान लेखी निवेदनाद्वारे सामाजिक न्याय मंत्री यांच्याकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती सुरु करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे आहे.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने जनहीत याचिका ६९/२०११ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २०/०३/२०१५ च्या आदेशाच्या व अवमान याचिका क्रमांक ११९/२०१९ च्या अनुषंगाने अभिमत विद्यापीठातील व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांकरिता शिष्यवृत्तीचे सूत्र विहित

करण्यासाठी नेमलेल्या समितीने, राज्यातील अभिमत विद्यापीठातील विद्यार्थ्यांना शासनाची प्रचलित शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना लागू करण्याबाबतचा अहवाल सादर केलेला आहे.

सदर अहवाल उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या दिनांक ११/०२/२०२२ च्या पत्रासोबत सामाजिक न्याय विभागास अभिप्रायार्थ प्राप्त झालेला आहे.

(४) नाही, अशा प्रकारचा कोणताही पत्रव्यवहार/ निवेदन प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही.

(५) उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने त्यांच्या दिनांक ११/०२/२०२२ च्या पत्रासोबत सदर समितीने दिलेला उपरोक्त नमूद अहवाल सामाजिक न्याय विभागास उपलब्ध करून दिलेला आहे.

त्यान्वये अभिमत विद्यापीठातील व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून शिष्यवृत्ती योजना लागू करण्यासाठी विविध विभागांशी संबंधित सदर व्यावसायिक अभ्यासक्रमामध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना प्रदान करावयाची शिष्यवृत्तीची रक्कम विवरणपत्रात अंदाजित केल्याचे नमूद करून, सदर रकमेची खातरजमा करून व त्यामधील आकडेवारी तपासून अभिप्रायासह द्यावी असे निर्देश उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने दिलेले होते.

त्यानुषंगाने सदर अहवालात नमूद सामाजिक न्याय विभागाशी संबंधित शिष्यवृत्तीची अंदाजित रक्कमेची खातरजमा करून व त्यामधील आकडेवारी तपासून त्याबाबतचा स्वयंस्पष्ट अहवाल सादर करण्याच्या सूचना आयुक्त, समाजकल्याण विभाग, पुणे यांना देण्यात आलेल्या आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील अनुसूचित जातीच्या वाड्यांमध्ये विकासकामे करण्याबाबत

(१६) * १२२०९ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रायगड जिल्ह्यातील अनुसूचित जातीच्या वाड्यांमध्ये अनुसूचित जाती विकास योजनेतर्गत विकास कामे करण्यासाठी रायगड जिल्हा परिषदेने समाज कल्याण विभागाकडे सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षात प्रस्ताव सादर करून निधीची मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, अनुसूचित जातीच्या वाड्यांमध्ये सौर पथदिवे, गटार, समाजमंदीर, अंतर्गत रस्ते, पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था इत्यादी अशा एकूण ११७ कामांचे प्रस्ताव तयार करून सुमारे रुपये ४ कोटी ३२ लाख एवढ्या निधीची मागणी जिल्हा परिषदेने समाजकल्याण विभागाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, शासनाने सदर विकास कामांसाठी अद्याप मान्यता न दिल्याने निधी उपलब्ध झालेला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, रायगड जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती घटकांच्या वाड्यांमध्ये विकास कामे करण्यासाठी निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) व (२) हे खरे आहे. अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी रायगड जिल्हा परिषद, अलिबाग यांनी सहायक आयुक्त, समाजकल्याण, रायगड-अलिबाग यांचेकडे जिल्हा वार्षिक योजनेतर्गत (अनुसूचित जाती उपयोजना) निधीची मागणी केली होती.

(३) व (४) भाग-१ व २ मध्ये नमूद योजना व कामे जिल्हा वार्षिक योजनेचा भाग आहेत. जिल्हा वार्षिक योजना (अनुसूचित जाती उपयोजना) अंतर्गत रायगड जिल्ह्यासाठी सन २०२१-२०२२ मध्ये रुपये २५६४.०० लाख इतका नियतव्यय मंजूर आहे. जिल्हा वार्षिक योजनेचा मंजूर नियतव्यय याबाबतचे नियोजनाचे तसेच मंजूर नियतव्ययामधून एखाद्या योजनेसाठी निधी उपलब्ध करून देण्याचे पूर्ण अधिकार जिल्हा नियोजन व विकास समितीस आहेत. अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकातील वस्त्यांचा विकास करणे या योजनेकरिता जिल्हा नियोजन समितीने रुपये १००.०० लाख इतका नियतव्यय उपलब्ध करून दिला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळाच्या रानसई धरणातून
उरण तालुक्याला पाणीपुरवठा करण्याबाबत**

(१७) * १२४९५ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील, श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील रानसई धरणात दोन महिने पुरेल इतका पाणीसाठा शिल्लक असून तालुक्यात मंगळवार आणि शुक्रवार असे दोन दिवस पाणीपुरवठा बंद ठेवण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याने उरण तालुक्यातील ग्रामस्थांना पाणीटंचाईला सामोरे जावे लागत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पाणीटंचाईवर मात करण्यासाठी सिडकोकडे दररोज एमआयडीसीकडून १० एमएलडी पाणीपुरवठा करण्याची मागणी केली जात असूनही फक्त ४ एमएलडी इतकेच पाणी एमआयडीसीकडून मिळते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून उरण तालुक्याला पाणीपुरवठा करण्याकरिता तसेच तेथील पाणीटंचाई दूर करण्याच्यादृष्टीने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) होय, हे अंशतः खरे आहे.

उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील म.औ.वि. महामंडळाच्या रानसई धरणाची पाणी साठवण क्षमता १०.०८० दलघमी एवढी आहे. त्यापैकी उपयुक्त साठा ८.४९० दलघमी एवढा असून, पावसाळ्याव्यतिरीक्तच्या कालावधीसाठी बाष्पीभवन व इतर वहनव्यय वगळता सुमारे ७ दलघमी पाणी पुरवठ्यासाठी दरवर्षी उपलब्ध होते.

म.औ.वि. महामंडळाच्या या पाणीपुरवठा योजनेवरून पावसाळा कालावधीत सरासरी ४०-४२ दललि/दिन एवढा पाणीपुरवठा करण्यात येतो. पाण्याची मागणी लक्षात घेता, उपयुक्त पाणीसाठा पावसाळ्याव्यतिरीक्तच्या

२४५ दिवसांपैकी फक्त १७५ दिवसांकरिता पुरविण्याएवढा उपलब्ध असतो. म्हणजेच दरवर्षी सुमारे ७० ते ८० दिवसांच्या कालावधीकरिता पाण्याचा तुटवडा भासतो. उपरोक्त नमूद तूट भरून काढण्याकरिता दरवर्षी माहे नोव्हेंबर/ डिसेंबर पासून या पाणीपुरवठा योजनेवर दर मंगळवार आणि शुक्रवार असा आठवड्यातून दोन वेळा पाणीपुरवठा बंद ठेवण्यात येतो. या नियोजनामुळेच उपयुक्त पाणी साठ्यातून दरवर्षीच्या जून महिन्याच्या प्रथम आठवड्यापर्यंत पाणी पुरवठा करणे शक्य होत आहे.

म.औ.वि. महामंडळाच्या रानसई पाणीपुरवठा योजनेच्या पाणीटंचाईवर मात करण्यासाठी म.औ.वि. महामंडळ, नवी मुंबई महानगरपालिका व सिडको यांच्यामध्ये विनिमय पाणी वापर व्यवस्था (Barter system) वर्ष २०१५ पासून अस्तित्वात आहे.

सध्या म.औ.वि. महामंडळाकडून नवी मुंबई महानगरपालिकेस ४५ दललि/ दिन पाणीपुरवठा त्यांच्या हद्दीतील ग्रामपंचायती व इतर जोडण्यांद्वारे आणि ३० दललि/ दिन ठोक पाणीपुरवठा शिळ टाकी येथे करण्यात येतो.

या पुरवठ्यापोटी नवी मुंबई महानगरपालिकेकडून सिडकोला १० दललि/ दिन पाणीपुरवठा कामोठे आणि खारघर येथे केला जातो.

या पाणीपुरवठ्यापोटी म.औ.वि. महामंडळास सिडकोकडून दिघोडे येथे १० दललि/ दिन पाणीपुरवठा करण्याचे ठरलेले आहे. यापोटी पाणी दरवर्षी १५ ऑक्टोबरपासून पुढील पावसाळा सुरु होईपर्यंत १० दललि/दिन पाणीपुरवठा होणे अपेक्षित आहे.

यावर्षी सिडकोकडून दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०२१ पासून २.५० दललि/ दिन व दिनांक १ जानेवारी, २०२२ पासून ४.५० दललि/ दिन पाणीपुरवठा म.औ.वि.महामंडळाच्या रानसई पाणीपुरवठा योजनेवरील पाणी उपभोगत्यांना होत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील आदिवासी विकास महामंडळाच्या
भात खरेदी केंद्रांच्या मनमानी कारभाराबाबत**

(१८) * १२९३० श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाडा (ता.जि.पालघर) तालुक्यात आदिवासी विकास महामंडळाची आधारभूत भातखरेदी केंद्रांची संख्या कमी असून, सध्या ९ ठिकाणी केंद्रे कार्यान्वित असून या केंद्रावर विक्रीस आलेल्या मालाचे वजन व खरेदी पावती तात्काळ मिळणे अपेक्षित असताना देखील वारंवार जाऊनही पावती वेळीच मिळत नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वाडा तालुक्यात भातखरेदी केंद्रांची संख्या कमी असल्याने शेतकऱ्यांना किमान १२ किलोमीटर अंतरावर भाड्याने गाडी घेऊन भात विक्रीस घेऊन जावे लागत आहे, तसेच भात विक्रीसाठी रांगेत उभे राहून देखील त्यांना बोलविण्यात येत नसल्याने दिलेल्या मालाची खरेदी पावती वेळेत मिळत नसल्यामुळे शेतकऱ्यांच्या मनात असंतोषाची भावना निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, खरेदी केलेल्या मालाचे वजन व खरेदी पावती तात्काळ देण्यास विलंब करणाऱ्या संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करून त्यांच्याविरुद्ध कायदेशीर कारवाई होण्याच्या दृष्टीने कोणती कारवाई केली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) वाडा तालुक्यातील ९ खरेदी केंद्रावर ५८३३ शेतकऱ्यांकडून वजन २१९८७४.८० क्विंटल धानाची खरेदी शासन निर्णयानुसार करण्यात आलेली आहे. शासनाने दिलेल्या मुदतीत व दिनांक ३० सप्टेंबर, २०२१ रोजीच्या

शासन निर्णयातील अनुक्रमांक ७ मधील कार्यपध्दतीचा अवलंब करून भात खरेदी करण्यात येत आहे. तसेच ऑनलाईन नोंदणी झालेल्या शेतकऱ्यांचा धान घेऊन खरेदी मालाची पावती त्यांना दिली जात आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औढा नागनाथ (ता.जि.हिंंगोली) कृषी उत्पन्न उपबाजार समितीच्या
गाळ्यांमध्ये धान्याचा काळाबाजार होत असल्याबाबत**

(१९) * १३०३६ डॉ.प्रज्ञा सातव : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औढा नागनाथ (ता.जि.हिंंगोली) शहरातील कृषी उत्पन्न उपबाजार समितीतील गाळा क्र.११ व सौदागर कॉम्प्लेक्स येथे पोलीस व महसूल अधिकाऱ्यांनी दिनांक १४ जानेवारी, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास छापा घातला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या छाप्यात ३४० क्विंटल गहू व ३० क्विंटल तांदुळ जप्त करण्यात आला असून, सदर धान्याच्या पोत्यांवर महाराष्ट्र शासन खाद्य पुरवठा असे शिकके आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणातील व्यापाऱ्याने स्वस्त धान्य दुकानांतील धान्याचा काळाबाजार केला असला तरी पोलिसांनी अद्याप गुन्हा दाखल न केल्यामुळे व्यापारी राजरोसपणे फिरत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदरील स्वस्त धान्य दुकानातील धान्याचा काळाबाजार करणाऱ्या संबंधित दोषी व्यापाऱ्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

सदर छाप्यात ३४० क्विंटल गहू व ३० क्विंटल तांदुळ जप्त करण्यात आला असून धान्याच्या पोत्यांवरील शिकक्यांबाबतची माहिती औढा नागनाथ, (ता.जि.हिंंगोली) शहरातील कृषी उत्पन्न समितीकडे उपलब्ध नाही.

(३) व (४) याबाबत पोलीस व महसूल विभागाकडून धान्य काळा बाजाऱ्यातील आहे किंवा कसे याबाबत चौकशी सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

महावितरण, महापारेषण व महानिर्मितीमधील रिक्त पदे भरण्याबाबत

(२०) * १३२७८ श्री.अरुण लाड, श्री.प्रसाद लाड, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे :

सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महावितरण, महापारेषण व महानिर्मितीमध्ये सहाय्यक व कनिष्ठ अभियंत्यांची (विद्युत/स्थापत्य) ३८,७०० हून अधिक पदे रिक्त असल्यामुळे सदर पदे तातडीने भरण्याकरिता रिपब्लिकन स्टुडंटस युनियनच्या नेतृत्वाखाली आझाद मैदान, मुंबई येथे माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या आठवड्यात आंदोलन करण्याचा इशारा बेरोजगार अभियंत्यांनी दिला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ऊर्जा विभागातील एकूण २७ हजार १९७ पदे रिक्त असून त्यापैकी ६ हजार रिक्त पदे भरण्यासाठी मा.उपमुख्यमंत्री तथा अर्थमंत्री यांनी मंजूरी दिली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या सर्व कंपन्यांमध्ये मोठ्या प्रमाणात रिक्त असलेली पदे ही तांत्रिक व इतर बाबींकरिता असून सदर पदे भरण्याची कार्यवाही न करता सदर पदांची कामे करण्याकरिता खाजगी स्त्रोताच्या माध्यमाचा वापर केला जात आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त रिक्त जागा आयबीपीएसद्वारे सरळसेवा परीक्षा घेऊन तातडीने भरणे, सहाय्यक अभियंता भरतीसाठी 'गेट' परिक्षेची सक्ती रद्द करणे, सन २०१७-२०१८ पासून भरती न झाल्यामुळे वयोमर्यादा वाढविण्यात यावी तसेच कंत्राटी पध्दतीने भरती बंद करून ऊर्जा विभागातील भरती प्रक्रियेचा कालबध्द कार्यक्रम जाहीर करावा इत्यादी मागण्या बेरोजगार अभियंत्यांनी केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करून त्यानुषंगाने ऊर्जा विभागाकडून सदरहू पदे भरण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) महावितरण कंपनीमध्ये सहाय्यक अभियंता (वितरण/ स्थापत्य) व कनिष्ठ अभियंता (वितरण/ स्थापत्य) ची ९६८ पदे तर महापार्षण व महानिर्मिती कंपनीमध्ये सहाय्यक अभियंता (विद्युत/ स्थापत्य) व कनिष्ठ अभियंता (विद्युत/ स्थापत्य) ची अनुक्रमे ८७१ व ३८४ पदे रिक्त आहेत.

महावितरण, महापार्षण व महानिर्मिती कंपनीतील रिक्त पदे भरण्याकरिता आज्ञाद मैदान येथे दिनांक ५ जानेवारी, २०२२ रोजी बेरोजगारांच्या आंदोलनास रिपब्लिकन स्टुडंट्स युनियनचा पाठिंबा देण्याबाबतचे दिनांक २९/१२/२०२१ चे निवेदन त्यांनी मा.मंत्री (ऊर्जा) व कंपन्यांना अग्रेषित केले आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) महावितरण कंपनीमध्ये सन २०१९ मध्ये विद्युत सहाय्यकाची ५००० पदे, उपकेंद्र सहाय्यकाची २००० पदे पदविधारक शिकाऊ अभियंता (स्थापत्य) २८ पदे, पदविधारक शिकाऊ अभियंता (वितरण) १४ पदे व पदविकाधारक शिकाऊ अभियंता (वितरण) ३२७ पदे आणि अंतर्गत अधिसूचनेद्वारे पदविधारक शिकाऊ अभियंता (स्थापत्य) २ पदे व पदविकाधारक शिकाऊ अभियंता (वितरण) ची ४१ पदे भरण्याकरिता जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आली होती. सदर परीक्षेचा निकाल प्रसिध्द करण्यात आलेला असून निवड झालेल्या उमेदवारांना नियुक्ती देण्याबाबतची कार्यवाही महावितरण कंपनी स्तरावर सुरु आहे.

महानिर्मिती कंपनीच्या तांत्रिक व अतांत्रिक संवर्गातील एकूण ५००८ रिक्त पदांपैकी तांत्रिक संवर्गातील ४३१ पदे पदोन्नतीद्वारे भरण्यात आली आहेत. तसेच तांत्रिक संवर्गातील (स्थापत्य) विविध ४३ तांत्रिक पदांची व अतांत्रिक संवर्गातील १३४ पदे सरळसेवेने भरण्यासाठी दिनांक २८/११/२०१९ रोजी जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आली आहे. महानिर्मिती कंपनीमधील संचाचे आर्युमान व त्यानुषंगाने मनुष्यबळाचे पुनर्विलोकन याचा विचार करून पुढील भरती प्रक्रिया महानिर्मिती कंपनीकडून नियोजित आहे.

महापार्षण कंपनीतील सरळसेवेची रिक्त पदे सक्षम प्राधिकारी यांच्या मंजूरीने टप्याटप्याने भरण्याबाबतचा प्रस्ताव प्रशासनाच्या विचाराधीन असून त्याप्रमाणे नियमानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

महावितरण कंपनीमधील सहाय्यक अभियंता पदासाठी सन २०२० पासून सहाय्यक अभियंता (वितरण/ स्थापत्य) ही पदे निव्वळ विद्यार्थ्यांस/ उमेदवारांस Graduate Aptitude Test in Engineering (GATE) या परिक्षेमध्ये प्राप्त झालेल्या गुणानुसारच भरण्याचा निर्णय कंपनीचा मंडळ ठराव क्र. १९५८ दिनांक ३० जानेवारी, २०१९ अन्वये घेतला आहे. तथापि, अनुसूचित जमाती प्रवर्गकरिता विशेष भरती मोहीम अंतर्गत जाहिरात क्र. ०१/२०२० अन्वये सहाय्यक अभियंता प्रवर्गाची पदे भरतांना विशेष बाब म्हणून सदर भरती (GATE) परिक्षेच्या गुणवत्तेनुसार न करण्याचा निर्णय घेण्यात आला.

महावितरण, महापारिषण व महानिर्मिती कंपन्यांकडून पदोन्नती व सरळसेवा भरतीची रिक्त पदे नियमानुसार, शासन निर्णयानुसार आणि न्यायालयाचे आदेश विचारात घेऊन नियमानुसार भरण्याची कार्यवाही त्यांच्या स्तरावरून सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अकोला येथील प्राथमिक शिक्षक सहकारी
पतसंस्थेमधील गैरव्यवहाराबाबत**

(२१) * १९९६६ श्री.अमोल मिटकरी, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.संजय दौंड, श्री.अरुण लाड : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला येथील प्राथमिक शिक्षक सहकारी पतसंस्थेमध्ये गैरप्रकार झाल्याचे व संस्थेत ४ जागा रिक्त असताना १२ जागा भरण्यात आल्याचे माहे ऑक्टोबर-नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उमेदवार कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती मुलाखतीविना तसेच गुणवत्तेनुसार न केल्याचे व कर्मचाऱ्यांकडून सुरक्षा ठेव रक्कम देखील भरणा करून घेतली नसल्याचे माहे ऑक्टोबर-नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर पतसंस्थेच्या गैरकारभाराबाबत मा.स्थानिक लोकप्रतिनिधी व सामाजिक कार्यकर्ते यांनी शासनाकडे केलेल्या तक्रारीनुसार मा.सहकार मंत्री महोदयांनी राज्याच्या उपनिबंधक (पतसंस्था) यांना उचित चौकशी करून संचालक मंडळ बरखास्त करण्याबाबत दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास मा.मंत्री महोदयांनी आदेशित केले होते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाचे सदर आदेश न पाळता आपल्याच स्तरावर सदर चौकशी स्थगित करण्याबाबतचे आदेश अमरावती विभागीय सहनिबंधकांनी जिल्हा उपनिबंधक, अकोला यांना दिले असल्याचे दिनांक ६ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधित जिल्हा उपनिबंधक व अमरावती विभागीय सहनिबंधकाविरुद्ध कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) व (२) अकोला जिल्हा परिषद प्राथमिक शिक्षक सहकारी पतसंस्था या पतसंस्थेच्या कर्मचारी भरतीचा प्रस्ताव संस्थेच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेने दिनांक ३०/०८/२०१५ रोजी बहुमताने संमत केला असून त्यानुसारच संस्थेने १२ पदांच्या भरती प्रक्रीयेची जाहीरात शासन मान्य स्थानिक वर्तमानपत्रात दिली व त्या त्या पदाकरिता निर्धारित करण्यात आलेली शैक्षणिक अर्हता व गुणवत्तेनुसार, उच्चस्तर शैक्षणिक अर्हता असलेल्या १२ उमेदवारांची गुणानुक्रमे निवड केली आहे.

(३), (४) व (५) मा.श्री.अमोल मिटकरी, वि.प.स. व श्री.संग्राम गावंडे यांनी सदर पतसंस्थेमध्ये संचालक मंडळाने बेकायदेशीर नोकर भरती, सभासदांच्या मासिक वर्गणीमध्ये अपहार केला असल्याची तक्रार मा.मंत्री (सहकार) यांचेकडे केली होती. त्यानुषंगाने योग्य ती कार्यवाही करण्याचे निर्देश मा.मंत्री (सहकार) यांनी सहकार आयुक्तांना दिले आहेत. सदर निर्देशास अनुसरून चौकशी करणेबाबत सहकार आयुक्तांनी जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, अकोला यांना दिनांक १२/११/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये कळविले आहे.

सहकार आयुक्तांच्या उपरोक्त निर्देशानुसार जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, अकोला यांनी दिनांक ०८/१२/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये सदर प्रकरणाची चौकशी करणेबाबत विशेष लेखापरिक्षक वर्ग-२, सहकारी संस्था, अकोला व सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था, अकोला यांना आदेशित केले होते.

जिल्हा उपनिबंधक, अकोला यांच्या दिनांक ०८/१२/२०२१ रोजीच्या आदेशाविरुद्ध अध्यक्ष, अकोला जिल्हा परिषद प्राथमिक शिक्षक सहकारी पतसंस्था यांनी विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, अमरावती यांचेकडे पुनरिक्षण अर्ज क्र. ५२/२०२१ दाखल केला. सदर प्रकरणात विभागीय सहनिबंधक, अमरावती यांनी दिनांक १०/१२/२०२१ रोजीच्या आदेशान्वये जिल्हा उपनिबंधक, अकोला यांच्या दिनांक ०८/१२/२०२१ रोजीच्या आदेशास अंतरिम स्थगिती दिली आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड विभागातील १८ साखर कारखान्यांवर कारवाई करण्याबाबत

(२२) * ११८६१ श्री.सदाशिव खोत, श्री.गोपिचंद पडळकर : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सन २०१४-२०१५ च्या गळीत हंगामातील थकीत एफआरपीवर (ऊसाची रास्त आणि किफायतशीर किंमत) व्याज द्यावे असे मा.न्यायालयीन निर्देश दिल्यानंतर नांदेड विभागातील १८ साखर कारखान्यांनी ऊस उत्पादकांकडून 'आम्हाला व्याज नको' असे अर्ज बळजबरीने लिहून घेतले असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ च्या शेवटच्या सप्ताहात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त १८ साखर कारखान्यावर कारवाई करण्याची मागणी राजकीय पक्षाच्या पदाधिकाऱ्यांनी मा.साखर आयुक्त यांना केलेल्या तक्रारीच्या निवेदनात केली असून सोबत पुरावे देखील सादर केले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने उक्त नांदेड विभागातील १८ साखर कारखान्यांवर तात्काळ कारवाई होण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली आहे, वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) व (२) सन २०१४-१५ च्या गळीत हंगामातील थकीत एफआरपी (ऊसाची रास्त आणि किफायतशीर किंमत) विलंबित कालावधीसाठी १५% व्याजासह अदा करावी याबाबत याचिकाकर्ते श्री.प्रल्हाद इंगोले यांनी मा.उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद येथे दाखल केलेल्या जनहित याचिका क्रमांक ११०/२०१८ बाबत मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक २६/०६/२०१९ रोजीच्या आदेशानुसार साखर आयुक्त यांनी सर्व संबंधित साखर कारखाने व याचिकाकर्ते यांना पुरेशी संधी देऊन थकीत एफआरपीवर व्याज अदायगीबाबत १२ आठवड्यांच्या आत निर्णय घ्यावा असे निर्देश दिले आहेत. मा.श्री.रमेश काशीराम कराड, विधान परिषद सदस्य व श्री.प्रल्हाद इंगोले यांनी साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना अग्रेषित केलेल्या निवेदनांमध्ये ऊस बिलाची रक्कम विलंबाने मिळाली असून व्याज मागण्याचा हक्क सोडून देणेबाबत साखर कारखाने शेतकऱ्यांकडून करारपत्र लिहून घेत असल्याबाबत नमूद करून सदर प्रकरणी चौकशी करणेबाबत विनंती केली आहे. निवेदनासोबत कारखान्यांकडून घेण्यात येणाऱ्या करारपत्राची प्रत जोडली आहे. तथापि, अर्ज बळजबरीने लिहून घेतलेबाबतचे कोणतेही पुरावे सादर केलेले नाहीत.

(३) सदर तक्रार अर्जासोबत संबंधित ऊस पुरवठादार शेतकऱ्यांचे स्वतःच्या स्वाक्षरीचे तक्रार अर्ज दाखल केलेले नाहीत. त्यामुळे ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांकडून आम्हाला व्याज नको असे बळजबरीने लिहून घेतलेले नाही असे दिसून येते. त्यामुळे कारवाई केलेली नाही.

मा.उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २६/०६/२०१९ रोजीच्या आदेशानुसार साखर आयुक्तालयाने सर्व संबंधित कारखान्यांना नोटीस तामिल करून त्यांचे म्हणणे ऐकून घेतले असून दिनांक २८/१२/२०२१ च्या आदेशान्वये सर्व संबंधित साखर कारखान्यांनी ऊस नियंत्रण आदेश १९६६ चे कलम ३(३अ) अन्वये विलंबित कालावधीसाठी १५% व्याज ऊस पुरवठादार शेतकऱ्यांच्या

बँक खात्यामध्ये जमा करावे असे आदेशित केले आहे. तथापि, १८ कारखान्यांनी १५% व्याजाची रक्कम ऊस पुरवठादार शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात जमा केलेली नाही. त्यामुळे सदर प्रकरणी थकीत व्याज अदा करणेबाबत ऊस नियंत्रण आदेश १९६६ चे कलम ३(८) अन्वये दिनांक २४/०१/२०२२ व १४/०२/२०२२ रोजी साखर आयुक्तालयामध्ये सुनावणी घेण्यात आलेली असून सदर सुनावणीस संबंधित कारखान्यांसह याचिकाकर्ते उपस्थित होते.

हंगाम २०२०-२१ मध्ये विलंबाने एफआरपी अदा केल्यामुळे विलंबित कालावधीसाठी १५% व्याज मिळावे याबाबत आणि शेतकऱ्यांकडून करारपत्र लिहून घेत असल्याबाबत श्री.प्रल्हाद इंगोले यांनी मा.उच्च न्यायालय मुंबई खंडपीठ औरंगाबाद येथे जनहित याचिका क्रमांक १०७/२०२१ दाखल केलेली असून सदरची बाब न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कामठी (जि.नागपूर) तालुक्यातील कृषीपंप ग्राहकांकडून जादाचे विद्युत देयके आकारल्याबाबत

(२३) * १३३२८ डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पेंच प्रकल्पाच्या उजव्या कालव्यांतर्गत कामठी (जि.नागपूर) मधील मौजे गुमथी, खापा, लोणखैरी, तांदुळवाणी, चिचोली, घोगली, नांदा या गावात शेतीला पाणीपुरवठा करण्याकरिता सुमारे ६०० कृषी विद्युत पंप आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दोन वर्षापूर्वी या भागातील कालवा वेगवेगळ्या कारणास्तव बंद असल्यामुळे कृषी पंप बंद ठेवण्यात आले असतानाही शेतकऱ्यांकडून जादा वीजेच्या देयकाची आकारणी करण्यात आली असल्याच्या तक्रारी शेतकऱ्यांनी महावितरणकडे केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर कृषीपंपाची तपासणी करून सुधारित वीज देयके आकारणी करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

मौजा गुमथी, खापा, लोणखैरी, तांदुळवाणी, चिचोली, घोगली, नांदा या गावांमध्ये एकूण ३८९ कृषी विद्युत पंप आहेत. परंतु संपूर्णपणे कालव्यावर अवलंबून असे एकूण ४२ कृषी विद्युत पंप आहेत.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

दोन वर्षापूर्वी या गावांतील कृषी विद्युत पंप महावितरणतर्फे बंद करण्यात आले नव्हते. सदर कृषीपंप वीज ग्राहक कालव्याचे पाणी जरी बंद असले तरी पर्यायी जलसिंचनासाठी महावितरणची वीज वापरत असल्याने त्यांना मीटर वरील अंक वाचनानुसार देयके दिली जातात. काही शेतकऱ्यांच्या ज्यादा वीज देयकाच्या तक्रारी महावितरणला प्राप्त झाल्या होत्या. त्यापैकी २१ कृषीपंप वीज ग्राहकांच्या वीज देयकात स्थळ तपासणी करून दुरुस्ती करण्यात आली आहे.

(३) कृषी वीज देयकाबाबत तक्रारी असणाऱ्या शेतकऱ्यांचे स्थळ निरीक्षण करून वीज देयकामध्ये दुरुस्ती करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ऐरोली, नवी मुंबई येथील डीपी बॉक्स व विद्युत खांबावरील
लॉबकळणाऱ्या विद्युत वाहिन्यांमुळे नागरिकांच्या
जीवितास धोका निर्माण झाल्याबाबत**

(२४) * १२१२० श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवी मुंबई महानगरपालिकेच्या ऐरोली विभागातील यादव नगर झोपडपट्टी परिसरात डीपी बॉक्स व विद्युत खांबावरील लॉबकळणाऱ्या

विद्युत वाहिन्यांमुळे वीज पुरवठा खंडित होण्याचे प्रकार घडत असल्याचे दिनांक १० जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर ठिकाणी लॉबकळणाऱ्या विद्युत वाहिन्यांमुळे नागरिकांच्या जीवितास धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर परिसराची शासनाने पाहणी केली आहे काय, असल्यास, पाहणीनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

नवी मुंबई महानगरपालिकेच्या अंतर्गत असलेल्या महावितरणच्या ऐरोली विभागातील यादवनगर झोपडपट्टी परिसरात डीपी बॉक्स व विद्युत खांबावरील लॉबकळणाऱ्या विद्युत वाहिन्या डिसेंबर २०२१ मध्ये बदलण्यात आलेल्या आहेत. त्यामुळे वीज पुरवठा खंडित होण्याचे प्रमाण कमी झालेले आहे.

(२) हे खरे आहे.

याबाबत दिनांक ११/०१/२०२२ रोजी दैनिक लोकमत वर्तमानपत्रात "ऐरोलीत विद्युत तारांचा विळखा" अशा मथळ्याखाली बातमी प्रसिध्द झाली होती. बातमी प्रसिध्द झाल्यानंतर त्याठिकाणचा सर्व्हे केला असता कोणताही शॉक लागण्याची धोकादायक परिस्थिती आढळून आली नाही. तसेच तेथे बसविण्यात आलेले सहाही फिडर पिलर सुध्दा सुस्थितीत आढळून आले.

(३) संबंधित ठिकाणाची पाहणी केली असता, विद्युत खांबावरील वाहिन्या जुन्या व जीर्ण झाल्यामुळे त्या वारंवार तुटतात, असे निदर्शनास आले आहे. जीर्ण झालेल्या ६०० मीटर लघुदाब उपरी तार वाहिनीपैकी ४५० मीटर लांबीच्या वाहिनीचे काम R & M योजनेंतर्गत डिसेंबर, २०२१ मध्ये पूर्ण करण्यात आले आहे. उर्वरित काम प्रगतीपथावर आहे.

तसेच भविष्यात होणाऱ्या विद्युत अपघाताची शक्यता लक्षात घेऊन प्रत्यक्ष झोपडी/घरांवरून जाणाऱ्या लघुदाब उपरीतार वाहिनीचे भुमिगत वाहिनीमध्ये रुपांतरीत करण्यासाठीचा प्रस्ताव केंद्र शासनाच्या वितरण क्षेत्र सुधारणा योजनेंतर्गत प्रस्तावित करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रीय चक्रीवादळ धोके निवारण कार्यक्रम फेज-२ अंतर्गत
महावितरणच्या अतिरिक्त आर्थिक प्रकल्पांना मंजूरी मिळणेबाबत**

(२५) * १३३२२ श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुनिल शिंदे : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय चक्रीवादळ धोके निवारण कार्यक्रम फेज-२ अंतर्गत शासनाने महावितरणला दिनांक १२ जून, २०२० रोजीच्या पत्रान्वये अतिरिक्त आर्थिक प्रकल्प अहवाल सादर करण्याबाबत कळविले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महावितरणने ०६ मंडळाकरिता (पेण, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, वाशी, वसई व पालघर) रुपये २७८४.२७ कोटी अतिरिक्त आर्थिक प्रकल्प अहवाल दिनांक ३ सप्टेंबर, २०२० रोजी वा त्या सुमारास शासनास मंजूरीकरिता सादर करूनही शासनाने मंजूरी दिली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने महावितरणने सादर केलेल्या ६ मंडळाचा अतिरिक्त आर्थिक प्रकल्प अहवालास मंजूरी देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

निसर्ग चक्रीवादळानंतर, राष्ट्रीय चक्रीवादळ धोके निवारण प्रकल्पामध्ये सागरी किनार पट्टीलगतच्या उर्वरित गावांचा समावेश करण्यासाठी रुपये २७८४.२७ कोटीचा अतिरिक्त निधीचा प्रस्ताव महावितरणव्दारे शासनाकडे दिनांक ०३/०९/२०२० रोजी अग्रेषित करण्यात आला आहे. तोक्ते चक्रीवादळानंतर रुपये १११६.५२ कोटीच्या निधीचा अतिरिक्त प्रस्ताव शासनास दिनांक १०/०६/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये सादर झाला आहे.

मदत व पुनर्वसन विभागाच्या शासन निर्णय क्र. आव्यप्र-२०२१/ प्र.क्र.१७६/ आव्यप्र-१, दिनांक १० नोव्हेंबर, २०२१ नुसार कोकण किनारपट्टीवरील जिल्ह्यात चक्रीवादळासारख्या नैसर्गिक आपत्तीमुळे होणारे नुकसान विचारात घेऊन "कोकण आपत्ती सौम्यीकरण प्रकल्प" राबविण्यास मंत्रिमंडळाने तत्वतः मान्यता दिलेली असून या प्रकल्पात भूमिगत विद्युत वाहिनीचे काम अंतर्भूत करण्यात आले आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

आंबेत (ता.म्हसळा, जि.रायगड) खाडीवरील बंधान्याची दुरुस्ती करण्याबाबत

(२६) * १२२४८ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय खार जमिनी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आंबेत (ता.म्हसळा, जि.रायगड) खाडीवरील बंधान्याला भगदाड पडल्याने लिपणी वावे, खारगाव, आमशेत, लिपणी वावे मोहल्ला, बौध्दवाडी येथील सुमारे ३०० एकर भातशेतीत खारे पाणी शिरल्यामुळे शेतकऱ्यांचे नुकसान झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गत काही दिवसांपूर्वी आंबेत ते लिपणी वावे (ता.म्हसळा, जि.रायगड) या १२ कि.मी.च्या पट्ट्यात लहान मोठे बंधारे बांधले असून या बंधान्यांचे पिचिंग (झुकाव) ढासळल्याने ग्रामस्थांनी खारभूमी तसेच लघुपाटबंधारे विभागाच्या अधिकाऱ्यांना पत्रव्यवहार करून सदर बाब निदर्शनास आणून दिली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, आंबेत ते लिपणी वावे (ता.म्हसळा) या १२ कि.मी. पट्ट्यातील नादुरुस्त बंधान्यांमुळे भातशेतीनंतर लावलेल्या पावटा, हरभरा, मुग, तुर आदी पिकांचेही नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बंधान्यांचे पिचिंग दुरुस्तीचे काम करण्याबाबत तसेच खारे पाणी शेतात शिरल्यामुळे भातशेती तसेच इतर पिकांच्या झालेल्या नुकसानीची भरपाई शेतकऱ्यांना मिळावी यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेट्टीवार : (१) होय. अंशतः खरे आहे.

रायगड जिल्ह्यातील म्हसळा तालुक्यातील आंबेत ते लिपणी, वावे, खारगांव, लिपणीवावे मोहल्ला, बौध्दवाडी, आमशेत या भागात आंबेत (बाणकोट) खाडीवर बानुमरियम, आमशेत व संदेरी या खारभूमी योजना आहेत.

या तीन योजनांपैकी आमशेत या खारभूमी योजनेची तातडीच्या दुरुस्तीची कामे विस्तार व सुधारणा लेखाशिर्षातर्गत हाती घेऊन योजनेचे क्षेत्र बाधित होणार नाही, याची दक्षता घेण्यांत आली आहे. सद्यःस्थितीत ही योजना सुस्थितीत आहे.

बानुमरीयम या खारभूमी योजनेस अतिवृष्टीमुळे जुलै, २०२१ ला आलेल्या पुरात खांड गेली होती. सद्यःस्थितीत सदर खांडीचे दुरुस्तीचे काम हाती घेतले असून क्षेत्र नापीक होणार नाही याची दक्षता घेण्यात येत आहे. तसेच या योजनेची संपूर्ण नुतनीकरणाच्या कामाची निविदा प्रक्रिया प्रगतीपथावर असून, निविदा प्रक्रिया पूर्ण होताच काम हाती घेण्याचे नियोजन आहे. सदर काम पूर्ण झाल्यानंतर योजनेचे ३६ हेक्टर क्षेत्र संरक्षित होणार आहे.

संदेरी खारभूमी योजनेचे काम संबंधीत ठेकेदाराने पूर्ण न केल्यामुळे दंडात्मक कार्यवाही करून तसेच निविदा अंतिम करून उर्वरित काम सुधारित अंदाजपत्रकानुसार हाती घेण्याचे नियोजन केले आहे.

(२) होय. अंशतः खरे आहे.

गुप ग्रामपंचायत लिपणीवावे, ता.म्हसळा यांनी दिनांक २४/११/२०२१ च्या पत्रान्वये मरियमखार येथील खारभूमी बंधाऱ्याची नादुरुस्ती व उघाडी दुरुस्तीची बाब खारभूमी विभागाच्या निदर्शनास आणून दिलेली आहे.

मरियमखार हा भाग बानुमरीयम खारभूमी योजनेच्या पुनःप्रापीत क्षेत्रात येत असून सद्यःस्थितीत या योजनेच्या खांडीचे दुरुस्तीचे काम हाती घेतले असून क्षेत्र नापीक होणार नाही याची दक्षता घेण्यात येत आहे. तसेच उघाडीच्या दुरुस्तीचे काम उपलब्ध निधीतून हाती घेण्यात येत आहे. या योजनेच्या संपूर्ण नुतनीकरणाच्या कामाची निविदा प्रक्रिया प्रगतीपथावर असून, निविदा प्रक्रिया पूर्ण होताच काम हाती घेण्याचे नियोजन आहे.

(३) होय. अंशतः खरे आहे.

बानुमरियम या योजनेच्या, भातशेतीनंतर लावलेल्या काही पुनःप्रापित क्षेत्रातील पिकांचे नुकसान झाले होते. तथापि, बांधाला गेलेल्या खांडीचे दुरुस्तीचे काम हाती घेतले असून क्षेत्र नापीक होणार नाही याची दक्षता घेण्यात येत आहे.

(४) मुद्दा क्र.१ नुसार प्रश्नात नमूद केलेल्या ३ योजनांची कामे पूर्ण करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

भातशेती पिकाचे लिपणी, वावे, खारगाव, आमशेत येथील शेतकऱ्यांचे पंचनामे करून नुकसान भरपाई अदा करण्यात आली असल्याचे तहसिलदार, म्हसळा व तालुका कृषी अधिकारी, म्हसळा-रायगड यांनी कळविले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अनुसूचित जातीच्या महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीसाठी ऑनलाईन नोंदणी करण्यास मुदतवाढ देण्याबाबत

(२७) * १२५१५ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र व राज्य शासनाकडून संयुक्तपणे अनुसूचित जातीच्या महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती प्रदान केली जाते मात्र यंदा राज्यात या गटातील ३० टक्के विद्यार्थ्यांनीच आतापर्यंत शिष्यवृत्तीसाठी ऑनलाईन नोंदणी केली असून नोंदणी न केल्यास केंद्र शासन शिष्यवृत्तीसाठी अनुदान देणार नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिष्यवृत्ती नोंदणीसाठी दिनांक १२ जानेवारी, २०२२ हा नोंदणीकरिता अंतिम दिवस असल्यामुळे नोंदणी होऊ न शकलेले बहुतांश विद्यार्थी शिष्यवृत्ती मिळण्यापासून वंचित राहिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने ऑनलाईन नोंदणी करण्यापासून वंचित असलेल्या विद्यार्थ्यांना नोंदणी करता यावी याकरिता मुदतवाढ देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) कोविड-१९ महामारीचा प्रादुर्भाव राज्यात सर्वत्र असल्याने चालू शैक्षणिक वर्ष २०२१-२०२२ मध्ये महाविद्यालये व त्यामध्ये राबविण्यांत येणारी अभ्यासक्रमांची प्रवेश प्रक्रिया उशिराने चालू झाली आहे. त्याअनुषंगाने चालू शैक्षणिक वर्षाकरिताचे शिष्यवृत्तीचे अर्ज राज्य शासनाच्या महाडीबीटी पोर्टलवर ऑनलाईन नोंदणीकृत करण्याकरिता दिनांक १५ डिसेंबर, २०२१ पासून सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेली असून आजपर्यंत त्यास एकूण सहा वेळा मुदतवाढ देण्यात आलेली आहे. आता विद्यार्थ्यांच्या व पालकांच्या वाढत्या मागणीच्या अनुषंगाने चालू शैक्षणिक वर्षाकरिताचे शिष्यवृत्तीचे अर्ज ऑनलाईन नोंदणीकृत करण्याकरिता दिनांक ७ मार्च, २०२२ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यातील गावे/ पाडे मुलभूत
सोयी-सुविधांपासून वंचित असल्याबाबत**

(२८) * १३२१५ श्री.प्रसाद लाड, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यातील बोरशेती, लोभीपाडा, साकडबाव, तळयाची वाडी, अधई ठाकूरपाडा, वेहलॉडे-सापटेपाडा, असोंडी-तईचीवाई, टेंभा-आंबिवली, कोठारी-वेटा, फुगाळे-वरसवाडक्ष, अजनूप-दापूरमाळ, शिरोळ-सावरकूट, उंब्रई-कातकरी वस्ती या १२ आदिवासी गाव/ पाड्यांमध्ये आजमितीस रस्ते बांधलेले नसल्यामुळे शहरात जाण्याकरिता आदिवासी गावातील हजारो ग्रामस्थांना व विद्यार्थ्यांना पायवाटेने रोज ७ ते ८ कि.मी.चा प्रवास करावा लागत असून, ग्रामस्थांना अनेक अडचणींना सामोरे जावे लागत असल्याचे व बहुतांश विद्यार्थ्यांनी शालेय शिक्षण अर्धवट सोडून दिल्याचे तसेच सदर गावांचा पावसाळ्यात शहरी भागाशी संपर्क तुटल्याने त्यांच्या दैनंदिन जीवनावर विपरित परिणाम होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर १२ आदिवासी गाव/पाडे आरोग्य, शिक्षण, रोजगार आदी सोयी सवलती पासून वंचित असल्याने, सदरहू गावातील आदिवासींनी वारंवार मा.आदिवासी विकासमंत्री, मा.सार्वजनिक बांधकाममंत्री, मा.पालकमंत्री, ठाणे जिल्हा, प्रधान सचिव व सार्वजनिक बांधकाम विभाग (रस्ते) यांचेकडे निवेदनाद्वारे पाठपुरावा करून तसेच आंदोलने केली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाच्या एकूण अर्थसंकल्पापैकी ९ टक्के निधी हा आदिवासी विकास विभागाच्या योजनांसाठी खर्च करणे बंधनकारक असतानाही उक्त निधीचा योग्य वापर न झाल्याने तसेच निधीमध्ये गैरव्यवहार होत असल्याने रस्त्यांच्या कामांकडे दुर्लक्ष होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शहापूर तालुक्यातील १२ गाव/पाड्यांमध्ये रस्ते तयार करून ते मुख्य रस्त्याला जोडून दळणवळणाच्या सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) आदिवासी विकास विभागाकडून आदिवासी उपयोजनेतर्गत करण्यात येणारी रस्त्यांची कामे ही सार्वजनिक बांधकाम विभाग, ग्रामविकास विभाग यांसारख्या विभागांच्या योजनांसाठी पुरक स्वरूपाची योजना असल्याने या विभागामार्फत आदिवासी भागातील रस्त्यांना मर्यादीत स्वरूपात निधी देण्यात येतो.

सन २०२१-२०२२ या वित्तीय वर्षामध्ये लेखाशीर्ष ५०५४५११७ अंतर्गत शहापूर तालुक्यातील रुपये ८.३० कोटी इतक्या रुपयांच्या २३ रस्त्यांच्या कामांना तसेच लेखाशीर्ष ३०५४२७२२ अंतर्गत रुपये १.८० कोटी इतक्या रुपयांच्या १६ रस्त्यांच्या कामांना मान्यता देण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सामाजिक न्याय विभागाच्या अपंग शाळेतील सफाई कामगार,
काळजीवाहक व पहारेकरी पदांना नियमित
वेतनश्रेणी लागू करण्याबाबत**

(२९) * १३०४४ डॉ.प्रजा सातव, श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुनिल शिंदे : दिनांक २३ डिसेंबर, २०२१ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक १ मधील प्रश्न क्रमांक ३४७६ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सामाजिक न्याय विभागामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या अपंग शाळेत सफाई कामगार, काळजीवाहक व पहारेकरी या पदांना नियमित वेतनश्रेणी देण्याबाबत शासनस्तरावर सुरु असलेली कार्यवाही पूर्ण झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पदांना नियमित वेतनश्रेणी देण्याची मागणी शाळा व्यवस्थापनाने मा.सामाजिक न्याय मंत्री महोदयांकडे दिनांक १ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास केली असून, या नियमित वेतनश्रेणीचे सर्वसाधारण स्वरूप काय आहे व त्याचा शासन निर्णय कधीपर्यंत निर्गमित करण्यात येणार आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने राज्यातील सामाजिक न्याय विभागामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या अपंग शाळेतील गट-ड मधील पदांना नियमित वेतनश्रेणी लागू करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) नाही.

या प्रकरणी शासन स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(२) व (३) मा.अॅड.आशिष जयस्वाल, वि.स.स. यांचे दिनांक १८/०१/२०२२ रोजीचे दिव्यांग शाळेतील सफाईगार, पहारेकरी व मदतनीस यांना सेवेत कायम करून पूर्ण वेतनश्रेणी लागू करण्याबाबत पत्र शासनास प्राप्त झाले

आहे. त्यानुषंगाने दिव्यांग शाळेतील सफाईगार, पहारेकरी व मदतनीस यांना सेवेत कायम करून पूर्ण वेतनश्रेणी लागू करण्याबाबतची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गांच्या आश्रमशाळांना शैक्षणिक व इतर मूलभूत सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(३०) * ११८४१ श्री.सदाशिव खोत, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.नागोराव गाणार : दिनांक २३ डिसेंबर, २०२१ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक ५ मधील प्रश्न क्रमांक ९९१३ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गांच्या आश्रमशाळांमध्ये मूलभूत सोयी- सुविधांचा अभाव असून, शासनाकडून अल्प आहार भत्ता उपलब्ध होणे तसेच शाळांमध्ये स्वयंपाकी, पहारेकरी, प्रयोगशाळा परिचर, वसतिगृह प्रमुख (रेक्टर) यांसारखी पदे रिक्त असल्याने, आश्रमशाळेतील मुलांना अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागत असल्याची बाब माहे फेब्रुवारी, २०२२ च्या तिसऱ्या सप्ताहात वा त्या सुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बहुतांश आश्रमशाळांमध्ये उच्च माध्यमिक वर्गातील विज्ञान शाखेकरिता भौतिकशास्त्र व रसायनशास्त्र या विषयांच्या शिक्षकांच्या नेमणुका झाल्या नसल्यामुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, भटक्या विमुक्त जाती व इतर प्रवर्गांकरिता असलेल्या आश्रमशाळांमधील समस्या तातडीने सोडविण्याबाबत मा.मंत्री (इमाबक) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक १९ जानेवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास बैठक घेण्यात आली असल्याची बाब निदर्शनास आली असून उक्त बैठकीत घेण्यात आलेल्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गाच्या आश्रमशाळांचा दर्जा सुधारणेबाबत व विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक व इतर मूलभूत सोयी-सुविधा तातडीने उपलब्ध करून देण्याच्यादृष्टीने तसेच आश्रमशाळांमधील स्वयंपाकी, पहारेकरी, प्रयोगशाळा परिचर, वसतिगृह प्रमुख (रेक्टर) इ. रिक्त पदे भरण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही अथवा उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१), (२), (३), (४) व (५) माहे मार्च, २०२० मध्ये कोरोना साथरोगाचा प्रादुर्भाव वाढल्यानंतर शासनाने लॉकडाउन लागू केल्याने विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळा बंद होत्या. कोरोना साथीच्या पहिल्या, दुसऱ्या टप्प्यात प्रादुर्भाव कमी झाल्याने निर्बंध शिथिल झाल्यानंतर ज्या काळात आश्रमशाळा सुरु होत्या त्या संपूर्ण काळातील तसेच सन २०२१-२०२२ या शैक्षणिक वर्षातील विद्यार्थ्यांचे ६० टक्के परिपोषण अनुदान व संस्थांचे इतर वेतनेतर अनुदान शासनाने वेळोवेळी वितरीत केले आहे.

विद्यार्थी पटसंख्या कमी झाल्याने काही संस्थांमध्ये शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचारी अतिरिक्त ठरल्याने त्या शिक्षकांचे अन्य संस्थांमध्ये समायोजन करण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक १६/१०/२०१२ नुसार समायोजनाचे शासनाचे धोरण आहे. तसेच कोरोना काळात शासनाचा महसूल कमी झाल्यामुळे आणि वित्त विभागाचा शासन निर्णय दिनांक ०४/०५/२०२० व दिनांक २१/०६/२०२१ अन्वये शासनाच्या खर्चावर व पदभरतीवर निर्बंध लागू करण्यात आले, त्यामुळे काही आश्रमशाळांमध्ये पदे रिक्त आहेत. ही बाब विचारात घेऊन स्वयंपाकी, पहारेकरी, वसतिगृह अधीक्षक यासारखी संवर्गनिहाय अत्यावश्यक पदे भरण्याबाबतचा प्रस्ताव संचालक, (इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय), पुणे यांनी शासनास तातडीने सादर करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

**महाड (जि.रायगड) तालुक्यातील पुरग्रस्तांना शासकीय
मदत मिळणेबाबत**

- (३१) * १२२०१ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय आपत्ती व्यवस्थापन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) महाड (जि.रायगड) तालुक्यात दिनांक २२ व २३ जुलै, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास झालेल्या महापूरात ४ हजार ४४६ पूरग्रस्त बाधित असल्याचे शासकीय पंचनाम्याद्वारे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासकीय पंचनामे केलेल्या ज्या पूरग्रस्तांकडील मूळ कागदपत्र पूरात नष्ट झाल्याने त्यांना शासकीय मदत नाकारण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने पुरावे नष्ट झालेल्या पूरग्रस्तांना शासकीय मदत देण्यासाठी कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना करण्यात आल्या वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

श्री.विजय वडेट्टीवार : (१) अंशतः खरे आहे.

महाड तालुक्यात दिनांक २२/०७/२०२१ व दिनांक २३/०७/२०२१ रोजी आलेल्या महापुरामध्ये १५४२९ इतक्या व्यक्तींच्या मालमतेचे व ९८३० व्यक्तींच्या मालमतेचे अशा एकूण २६२६७ इतक्या व्यक्ती बाधित झालेल्या आहेत.

(२) खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**हिंगोली जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना महात्मा जोतीराव फुले कर्जमुक्ती
योजनेचा लाभ मिळण्याबाबत**

- (३२) * १३२२६ डॉ.प्रज्ञा सातव, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) हिंगोली जिल्ह्यात महात्मा जोतीराव फुले कर्जमुक्ती योजनेच्या लाभासाठी दिनांक १५ डिसेंबर, २०२१ ची शासनाने दिलेली अंतिम मुदत संपली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, हिंगोली जिल्ह्यात शासनाच्या पोर्टलवर या योजनेतील आधार प्रमाणिकीकरण झालेल्या २६६३ शेतकऱ्यांना अद्यापही कर्जमुक्ती मिळाली नसून त्यांचे भवितव्य पोर्टलवर अवलंबून असल्याचे दिनांक १६ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने चौकशी करून सदरील वंचित शेतकऱ्यांना या योजनेचा लाभ देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) नाही.

(२) व (३) महात्मा जोतीराव फुले कर्जमुक्ती योजना २०१९ अंतर्गत हिंगोली जिल्ह्यातील ९४,७४४ शेतकऱ्यांनी आधार प्रमाणीकरण केलेले आहे, त्यापैकी ९२,६४२ शेतकऱ्यांना रुपये ६०१.२१ कोटी इतका कर्जमुक्तीचा लाभ देण्यात आला असून उर्वरित शेतकऱ्यांना लाभ देण्याची प्रक्रिया सुरू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

श्री.राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.